

סדר קדשים | מסכת זבחים ט"ז - כ"ב
פרשת בהר | י"ד - כ' באייר (29 לאפריל - 5 למאי)

דף ט"ז: במות

ישנם דברים שאסור לעשות כשיושבים וחיכים לעשות אותם דוקא בעמידה. לדוגמא: עדים צריכים להעיד בעמידה ולא בישיבה, וכדף זה בתלמוד לומדים שגם את עבודות הקרבן צריך לעשות בעמידה ולא בישיבה. אכל יש יוצא מן הכלל - בכמות מותר היה לעבוד גם בישיבה.

מהו במות? במה היא מזבח שמקיימים מחוץ לבית המקדש ומקריבים עליו קרבנות לה?

היו תקופות שכל יהודי היה רשאי לבנות במה לעצמו ולהקריב עליה קרבנות. לאחר שנבנה בית המקדש בירושלים אסור להקריב קרבנות בכמה, אפילו לאחר שנחרב בית המקדש.

דף י"ז: כהן בלי בגדי כהונה

מניין יודעים שכהן שעבד בלי אחד מבגדי הכהונה עבודתו פסולה? הפס"ה צוה את משה בספר שמות שכתב לעשה להקריב ולקבץ: "והלכשתם כהנות. וחגרת אתם אבנט אהרון וכניו וחבשת להם מגבעת והיתה להם כהונה". הפסוק אומר שתהיה להם כהונה כשבגדי הכהונה עליהם. מכאן לומדים שאם בגדי הכהונה אינם עליהם הם אינם יכולים לעשות את עבודות הכהונה.

דף י"ח: בגדי הכהונה

כל יום אנו מתפללים "שיתנה בית המקדש במהרה בימינו...". כשיבנה בית המקדש נזכה לראות את הכהנים עובדים בבית המקדש, עם בגדי כהונה, ותמיד הם ילכשו בגדים חדשים. כך נאמר בבריתא המובאת בגמרא הנלקטת בדף זה, שיש הידור מצוה שבגדי הכהונה יהיו חדשים לנוי מצוה, וכך פסק הרמב"ם בהלכות כלי המקדש: "בגדי כהונה, מצותם שיהיו חדשים, נאים ומשולשים, כדרך בגדי הגדולים (המכובדים), שנאמר: 'לכבוד ולתפארת'".

הרמב"ן (שמות, פרק כ"ח, פסוק ב') כותב כי את בגדי הכהונה היו צריכים לתפור "לשמה". כלומר: כשם שאנו חוצים הציצית יש לקשור לשם מצות ציצית, כך את בגדי הכהונה היו צריכים לתפור לשם מצות בגדי כהונה.

מן התלמוד

סדר קדשים,
מסכת זבחים, דף כ"ב

"טמא פסול - אמרו זקני דרום: לא שנו אלא טמא שרין, אבל טמא מות, מתוך שמרצה בציבור - מרצה נמי ביחיד".

פירא - קושיא, הפרכה
סבי - זקנים

א

הסבר: במשנה נאמר שכן טמא פסול, ופוסל את העבודה. אמרו זקני דרום, שזה נאמר רק לגבי טמא שרין, אבל כהן שעבד כשהוא טמא מת אינו פוסל את העבודה, שכן יש מצבים בהם היא כשרה, כאשר רוב הציבור טמא.

על המפה

דימונה

דימונה היא עיר בדרום ישראל, 35 ק"מ דרומית מזרחית מברק שבע. שמה של העיר לקוח מספר יהושע (טו, כא-כב): "ויהיו הערים מקצה למטה בני יהודה אל גבול אדום בנגבה קבצאל ועדר יגור. וקינה ודימונה ועדעדה". דימונה הוקמה בשנת תשט"ו (1955) ליד מפעלי ים המלח, ותושביה הראשונים היו 36 משפחות של עולים מצפון אפריקה. רבים היו פסימיים לגבי סיכויי הצלחתה של העיר במדבר, וכינו אותה "דימונה" או "דמיונה". בסוף שנות ה-50 ובתחילת שנות ה-60 הגיעו לעיר עולים ממזרח אירופה, ובשנות ה-70 וה-90 עולים מברית המועצות. **דימונה הוכרזה כמועצה מקומית בשנת תשי"ח (1958) וכעיר בשנת תשכ"ט (1969).** כיום גרים בדימונה כ-33,000 תושבים.

דימונה (מצילומי יהודית גרעין-כל, Wikipedia)

דף י"ט: עבודת הכהנים בבית המקדש

גדליה היה מאושר. השבוע הזה הוא ובני משפחתו הכהנים זוכים לעבוד בבית המקדש.

הם הגיעו לירושלים שבועים ימים לפני כן, כדי להתכונן לראוי לעבודתם, למדו ושיננו את הלכות עבודות בית המקדש, ובהגיע השבוע שלקדם הם התייצבו בפתח בית המקדש, נכנסו למקום שבו הם מקבלים כגדי כהונה ולקשו את הכגדים.

"כלי נעלים וכלי גרבים", הזכיר להם אחד הכהנים, "בבית המקדש הכהנים הולכים יחפים".

- "אל תשכח להוריד את הכיפה מתחת למצנפת", הזכיר לגדליה אביו. היתה זו הפעם הראשונה שגדליה זכה לעבוד בבית המקדש ולכן היה צריך להזכיר לו זאת. **בדף זה לומדים שאסור שתהיה חציצה בין הגוף של הכהן לבין בגדי הכהונה. הבגדים צריכים להיות מונחים על הגוף של הכהן בלי שמשוה יפריד, יחצוץ ביניהם.**

★ | מן ההיסטוריה

הקמת הקרייה למחקר גרעיני

הקרייה למחקר גרעיני (הקמ"ג) נמצאת דרומית מזרחית לדימונה, ומטרתה לעסוק בנושאי מחקר הקשורים באנרגיה גרעינית. הקרייה הוקמה באמצע שנות ה-50 בסיוע מהנדסים צרפתיים. בתחילה לא הודתה ישראל בקיומו של הכור הגרעיני, וטענה שמדובר במפעל טקסטיל או תחנת מחקר במטלורגיה, והודתה בכך רק לאחר שהתפרסם דו"ח של מחלקת המדינה האמריקאית בנושא. בעקבות זאת אפשרה ישראל למדענים אמריקאים לבקר בכור, ביקורים שנמשכו עד שהאמריקאים השתכנעו שישראל כבר פיתחה נשק גרעיני, אם כי ישראל עצמה מעולם לא הודתה בכך במפורש. הקמ"ג היא אחד המקומות המוגנים ביותר בישראל, וכל מטוס המתקרב לעברה מיורט מיד.

מתחם קמ"ג, כפי שצולם על ידי לוויין ריגול אמריקאי ב-1968 (American reconnaissance satellite KH-4 CORONA)

דף כ': מצות תרומת הדשן

העבודה הראשונה שנעשתה בבית המקדש בכל יום היתה "תרומת הדשן".

עבודה זו היא הראשונה בכל יום, כהכנה לעבודות המזבח; כהן חותה דשן - אפר - מן המזבח, יורד בכפוש ומניחו לצד המזבח, כציווי התורה בספר ויקרא: **"והרים את הדשן ... ושמו אצל המזבח"**. הדשן היה נכלע דרך גס במקום הנחתו.

מצות תרומת הדשן יכולה להתקיים במהלך הלילה.

בכל יום נהגו לקיים מצות תרומת הדשן בזמן קריאת התרגול, או סמוך לו, בין לפניו ובין לאחריו.

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבר ומגיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרויקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עמ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף מייסבוק f, 60 סרטונים ב- בשיטות ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד כקהילה או בית ספר
לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
03-9250274 | inbalh@medison.co.il | טל.

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

מתולדותיו | א

צבי קמיל

(תרצ"ה-תש"ע, 1935-2010)

המהנדס צבי קמיל ז"ל היה מדען וממציא, ממקימי הכור הגרעיני בדימונה, ראש הוועדה לבטיחות גרעינית ומראשי רפא"ל. קמיל נולד בפולין ועלה עם משפחתו לארץ לפני מלחמת העולם השנייה. הוא למד בטכניון ולאחר מכן השתלם בבית הספר למדעי הגרעין בשיקגו ובצרפת במטרה להשתתף בהקמת הקריה למחקר גרעיני בנגב. לאחר הקמת הקמ"ג היה קמיל אחראי לבטיחות מבנה הכור. לאחר מכן עבד ברפא"ל במשך שבע שנים וזכה בפרס ביטחון ישראל על המצאותיו. אחרי פרישתו הקים כמה חברות טכנולוגיה והיה שותף לפיתוח המצאות כמו ה-MRI, כרטיס החיוג ומכשור רפואי. בשנת תשמ"ה (1985) התמנה לראש הוועדה לביטחון גרעיני וכיהן בתפקיד עד לפטירתו. קמיל שהיה אדם דתי ושומר מצוות, נהג לומר שהתפילה ולימוד התורה עליהם הקפיד מידי יום בהשכמת הבוקר עם הנץ החמה, גם הם חלק חשוב ומהותי מהשמירה על עם וביטחון ישראל, במקביל לפעילותו החשאית בתחום הביטחוני.

צבי קמיל
(עינב שפירא, Wikipedia)

ביום הכיפורים קיימה מצוה זו על ידי הכהן הגדול והיא נערכה ככר מחצות ליל. טעם הדבר: הקדימו ביצוע עבודה זו כדי לאפשר לו לנחם אחריה לקראת העבודות הרבות המצפות לו כמשך היום.

בימי הרגלים הקדימו את מצות תרומת הדשן לסוף האשמורה הראשונה של הלילה, כדי שישאר זמן לערום את יתר האפר לכעין תפוח במקדש המזבח, כי בימי הרגלים הוקדשו קרבנות רבים, נוצר אפר רב והיה צריך להקדיש זמן רב כדי לערום אותו.

דף כ"א: גלגלת הכיור בבית המקדש

כהן שנכנס לבית המקדש, או כהן שפא לעבוד עבודה בבית המקדש, צריך לרחוץ את ידיו ואת רגליו. פעולה זו מכונה **"קידוש ידים ורגלים"**. **כיור מיוחד היה בבית המקדש שבו עשו קידוש ידים ורגלים.**

איש אחד, בשם **"בן קטין"** התקין גלגלת מיוחדת לכיור. באמצעות גלגלת זו היו מורידים את הכיור עם המים לבור שמתחת לרצפה, שהיו בתוכו מי מעין. בבוקר שבו והעלו את הכיור באמצעות הגלגלת.

מדוע עלה בדעתו להתקין את הגלגלת?

ובכן, ההלכה קובעת כי כל דבר בבית המקדש שראוי להניחו בכלי שרת, כלי המקדש הקדושים, כרגע שהוא ניתן בכלי שרת הוא מתקדש בקדושה גבוהה וחלות עליו חומרות אחדות, ביניהן: **"פסול לינה"** - אם עבר עליו לילה הוא נפסל. מאחר שהכיור הוא כלי שרת, כל יום נפסלו המים שנותרו בו למחרת, ומדי שחר הוקנו את מימיו ומילאו בו מים אחרים.

הגלגלת שהתקין "בן קטין" פתרה את הבעיה. מאחר שבכל לילה השקיעו את הבור בתוך מעין, המים שבכיור לא נפסלו, כי כרגע שהם חוזרו למעין בטלה קדושתם ושוב לא נפסלו כשעבר עליהם לילה.

דף כ"ב: דיני המקואות

אנו נוטלים ידים במים צלולים וגם במקוה הטהרה וישנם מים צלולים. אם יש שני מקואות שאין בכל אחד מהם מספיק מים לטבילה, אפשר לעשות חור בין המקואות והמים שנמצאים בחור מתברים בין שני המקואות למקוה אחד גדול. זאת, בתנאי שהחור הוא ברוחב שתי אצבעות.

אם ידחף איזה חפץ לתוך החור - החיבור הזה כבר פסול. למשל, אם נתקע כפתור בחור, הוא כבר אינו ברוחב שתי אצבעות והמים אינם מחוברים.

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

- א. מה הייתה העבודה הראשונה שנעשתה בבית המקדש בכל יום?
- ב. איזו פעולה בבית המקדש מכונה "קידוש ידים ורגלים", ומי היה מחויב בה?
- ג. מה היה הידור המצוה בבגדי הכהונה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי
בשעות הצהריים: talmudisraeli@medison.co.il
הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

70 שנה למדינת ישראל

2004/תשס"ד נעמי שמר

נעמי שמר (תר"ץ-תשס"ד, 1930-2004) הייתה משוררת, מלחינה וזמרת, שרבים משירה הפכו לחלק בלתי נפרד מהתרבות הישראלית, בהם "ירושלים של זהב", "חורשת האקליפטוס", "לו יהי", "על כל אלה" ו"שירת העשבים". נעמי שמר נולדה וגדלה בקבוצת כנרת, למדה באקדמיה למוזיקה בירושלים ובתל אביב ושירתה בפיקוד הנח"ל כפסנתרנית. לאחר שחרורה כתבה שירים לתיאטרון וללהקות הצבאיות, שזכו להצלחה רבה. שירה "ירושלים של זהב", שנכתב זמן קצר לפני מלחמת ששת הימים, הפך למעין המנון שני באותה תקופה. שירה "לו יהי" הפך לאחד מסמלי מלחמת יום כיפור. בשנת תשמ"ג (1983) קיבלה נעמי שמר את פרס ישראל לזמר עברי. נעמי שמר נפטרה בשנת תשס"ד (2004) ונקברה בבית הקברות כנרת.

נעמי שמר 1989
(כל הזכויות שמורות ליעל רוזן)

תשס"ד/2004

דבר תורה לשולחן שבת

בפרשת השבוע נאמר: **"וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וְיִרְאַת מַאֲלֵהֶיךָ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֶיכֶם"**.

מה משמעותו ומה פירושו של האיסור הזה **"וְלֹא תוֹנוּ"**? מסביר ואומר רש"י, שזהו **איסור על אונאת דברים** - דהיינו לא להקניט את חברו בדברים מצערים, ולא לתת לו עצה שאינה הוגנת. ומדוע נאמר דווקא בהקשר של האיסור הזה **"וְיִרְאַת מַאֲלֵהֶיךָ"**? משום שהאדם יכול לטעון כלפי חוץ שכוונתו היתה לטובה, אבל עליו לדעת שה' יודע מה שבלבבו, ואם התכוון לפגוע בחברו הוא ייתן את הדין על כך.

יש לי מושג | סמיכה

עד לתקופת התנאים, היה כל חכם סומך את תלמידיו הנבחרים, ובכך היו מקבלים את הסמכות להורות ולפסוק הלכה. שרשרת הסמיכה נמשכה איש מפי איש עד משה רבנו. בעקבות גזירות הרומאים התבטלה הסמיכה, וכיום אין רבנים סמוכים. למרות זאת נהגו שתלמיד חכם שרוצה לכהן כרב, צריך לקבל הסמכה לכך מרביתו או מגדולי הדור.

נכון/לא נכון

סמנו ליד כל אחד מהמשפטים הבאים אם הוא נכון או לא נכון:

1. בן קטין היה ממקימי הקריה למחקר גרעיני

נכון ☒ / לא נכון ☐

2. שמה של העיר דימונה מופיע כבר בתנ"ך

נכון ☒ / לא נכון ☐

3. כוהנים שעובדים בבית המקדש חייבים לחבוש כיפה מתחת למצנפת

נכון ☒ / לא נכון ☐

4. הממציא צבי קמיל פיתח גלגלת מיוחדת לכיור בבית המקדש

נכון ☒ / לא נכון ☐

